

MÅLTIDSTURISMENS KRONJUVELER (skyddad EU-beteckning) OCH HÅLLBAR PLATSUTVECKLING

Anna Hegethorn och Eva Jilkén presenterade frågorna om EUs finaste kvalitetsmärkningar för livsmedel (**skyddad EU-beteckning**) och hur denna märkning är utarbetad för att säkra hållbar platsutveckling. De gjorde kopplingar till och ställde frågor om jämförelser till andra internationella hållbarhets- och kvalitetsmärkningar, som UNESCOs; Världsarv, Geopark och Biosfärområden.

Statens jordbruksverk gör nu en satsning för att öka användningen, nyttan av och kommersialiseringen av skyddad EU-beteckning i Sverige.

[Läs om detta här](#)

[Eller kika på NHBs forskarlunch i maj](#)

Livsmedel och jordbruksprodukter som har ett tydligt geografiskt ursprung kan få produktnamnet skyddat av EU, antingen med en skyddad ursprungsbeteckning, SUB, eller med en skyddad geografisk beteckning, SGB. Arbetet med att säkra tillgången till ett stort och diversifierat utbud av livsmedel med speciella kvalitativa egenskaper har pågått inom EU/EG sedan 1992. De skyddade beteckningarna är ett sätt att främja jordbruks- och livsmedelsprodukter av hög kvalitet och samtidigt bidra till att bevara produktion och arbetstillfällen på landsbygden.

Genom märkningen skapas möjligheter för producenter att skydda sig mot plagiat och mot otillbörligt användande av geografiska produktnamn.

Idag har mer än 3 500 produktnamn (mat och dryck) skyddats inom EU med hjälp av lagstiftningen, ex parmaskinka (Prosciutto di Parma), parmesanost (Parmigiano Reggiano), Kalix Løjrom och Skedvi Bröd.

Det finns en stor potential med de skyddade EU beteckningarnas urstarka koppling till platsen och märkningen gör det enkelt att urskilja en kvalitativ produkt tillverkad på traditionellt sätt. Produkterna står för autenticitet, ett hantverk och en kultur på platsen som är viktig att skydda. Produkter med märkning går inte att kopiera (ostraffat) och de står för en genuin kvalitet. Skulle produktionen inte uppfylla kraven eller om den flyttas till annan plats, så går märkningen förlorad. Det finns dessutom ett odiskutabelt ett stort värde i tredjepartscertifieringar, ur konsumentperspektiv.

Ur samtalen:

- Intresset växer i främjandeleden runt Sveriges 25 nu märkta produkter. Det blir viktigt att engagera lokala, regionala och nationella aktörer för att öka kunskapen om och kraften i smaken av platsen och kvalitetsmärkningarna, skyddad EU beteckning
- Den europeiske medvetne konsumenten och resenären har en mycket högre kunskap kring dess värden, och agerar på kvalitetsmärkningarna. I Sverige är ännu inte kunskapen så stor.
- Märkningarna går hand i hand med kulturturism. En lågt hängande frukt att arbeta enligt hållbarhetsprinciper och att informera och utbilda om märkningarna. Märkningarna är också en bra utgångspunkt för att skapa starkare måltidsupplevelser som inkluderar lärande och får dem att stanna längre på platsen.
- Det går att jämföra och dra lärdomar från arbetet med andra märkningarna som UNESCO världsarv. Skyddade EU beteckningar behöver liknande resa.
- Tillväxtverket har tilldelat hembygdsrörelsen medel för ökat turistiskt arbete. Där har platsbunden mat och dryck en självklar plats.
- Betydelsefullt att väcka intresset lokala regionala besöksnärsorganisationer som ska arbeta med hållbar platsutveckling och med en medveten resenär.
- Kan en möjlig utmaning vara produktionskapaciteten?
- I jämförelse med övriga Europa har Sverige har många produkter med upplevelser kopplade till sig, vilka ger mervärden inte bara för producenterna utan till hela den lokala ekonomin.
- Det finns en styrka i att koppla märkningarna till andra reseanledningar och att sammanfoga med kultur etc. för att kroka arm och förlänga vistelsen.
- Blir intressant att se hur modellen (som Lena Mossberg, Eva Jilkén och Anna Hegethorn) kommer att utformas och vad som fungerar och går att applicera på fler platser och produkter. Värdefullt att se hur modellen kommer att mottas på olika platser och göra nytta i arbetet med att skapa identitet och bidra till utvecklingen av måltidsturism och arbetet med den hållbara platsutvecklingen.
- Utbildningsväsendet behöver inspel kring inriktning, där skyddade EU beteckningar är betydelsefulla.

Inspel till utbildning på IHM, i kurs om konceptutveckling besöksnäring/event, som ska få in uppgift att utveckla måltidsturismprodukter utanför säsong utifrån märkningarna.

- Utblick på andra märkningar, finns det andra intressanta jämförelser att inspireras av?
- Frågan lyfts hur arbetet mot butiks- och grossistleden görs för att lyfta märkningarna.
- En certifiering som skyddad EU beteckning ger legitimitet och en garanti för kvalitet och skulle kunna fungera som ett delmål med destinationsutvecklingsprocess. Kraften av certifieringar borde användas mer. Det finns också ett värde i att jämföra med andra internationella motsvarigheter.
- Ett delmål vore att förstärka reseanledningar med märkningarna samt betydelsefullt att visa på dess kapacitet genom besök från internationella besökare.
- Tack för inspel och klokskaper i sessionen. (Vi tar med dem in i arbetet med modellen och rapporten. Anna & Eva)